

Turvallisuuskysely oululaisille 2011 raportti

Oulun kaupunki
Oulun kaupungin turvallisuustyöryhmä
Eero Lesonen
Pasi Rissanen
Tammikuu 2012

SISÄLLYSLUETTELO:

1. Johdanto	3
2. Taustatiedot	4
3. Turvallisuuden kokeminen.....	5
4. Mielipiteitä paikallisesta turvallisuussuunnittelusta sekä turvallisuussuunnitteluun liittyvästä omasta turvallisuudesta	10
5. Vastaajan pyrkimykset parantaa turvallisuutta.....	14
6. Vapaa sana	20
7. Yhteenveto.....	22

1. Johdanto

Kyselyn aiheena oli Oulun paikallinen turvallisuussuunnittelu. Paikallinen turvallisuussuunnittelu on väline ennalta ehkäisevän työn lisäämiseksi ja edelleen sen kehittämiseksi. Turvallisuussuunnittelulla ohjataan, tuetaan ja ylläpidetään yhteistyötä turvallisuuden alueella. Kyselyn toteutti Oulun kaupunki ja Oulun turvallisuustyöryhmä. Vastaava kysely on toteutettu aiemmin kaksi kertaa, vuosina 2008 ja 2010, joihin tämän vuoden kyselyn tuloksia verrataan.

Kysely toteutettiin vuoden 2011 marraskuun lopulla, jolloin kaupunkilaisilla oli mahdollisuus käydä vastaamassa siihen, Oulun kaupungin www-sivujen kautta, kahden viikon ajan. Mahdollisuus vastata kyselyyn järjestettiin myös kaupungin suuralueiden asukastupien tietokoneilla. Kysely oli osoitettu ensimmäistä kertaa Uuden Oulun asukkaille. Kyselyyn oli mahdollisuus vastata suomeksi tai englanniksi.

Turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen ylläpitäminen vaatii aiempaa laajempaa lähestymistapaa tämän päivän monimutkaisessa ja kansainvälisessä maailmassa.

Turvallisuussuunnittelu tulee nähdä myös kanavana, jota kautta asukkaat saavat tietoa paikallisesta turvallisuustilanteesta ja voivat esittää näkemyksiään asioista.

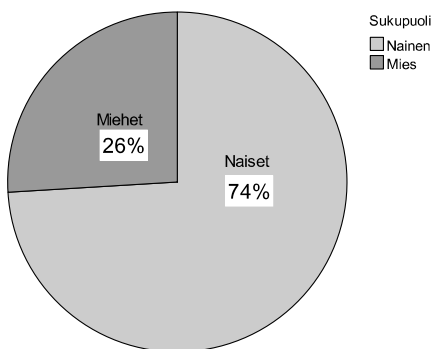
Jotta edellä mainitut kaksi tavoitetta tulisivat toteutumaan, on tässä raportissa tuotu esiin vastaajien antamien kirjallisten kommenttien ja ehdotusten osuutta. Raporttiin on otettu suoria lainauksia vastaajien kyselyyn kirjoittamista kommentteista. Suorat lainaukset on erotettu muusta tekstistä *kursiivilla*.

Turvallisuussuunnittelun tulisi pystyä vastaamaan niin pitkällä aikavälillä turvallisuuden parantumiseen kuin myös vastaamaan nopeasti tapahtuviin muutoksiin ja ilmiöihin turvallisuuden heikkenemisessä. Kyselyn yksi merkitys on muutosten ja ilmiöiden kartoittaminen ja suoran tiedon saaminen kaupunkilaisilta, joiden turvallisuuteen suunnittelulla ja siihen liittyvillä toimenpiteillä on tarkoitus vaikuttaa.

2. Taustatiedot

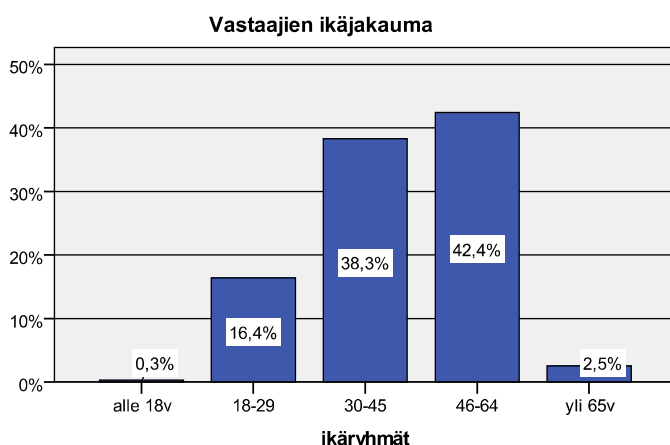
Kyselyyn vastasi yhteensä 1026 ihmistä, mikä on yli kaksinkertainen määrä verrattuna vuosien 2008 ja 2010 kyselyihin. Kyselyyn vastanneista muualla kuin Suomessa syntyneitä oli 69 ihmistä, näistä suurin osa ilmoitti synnyinmaakseen Ruotsin. Kaikki vastaajat eivät ole vastanneet jokaiseen kysymykseen, mistä johtuen kaikissa kysymyksissä vastaajien kokonaismäärät eivät ole samoja. Vastausmäärät vaihtelivat kysymyksissä 397 ja 1023 välillä, lukuun ottamatta avoimia kysymyksiä, joissa vastausmäärät olivat merkittävästi pienemmät.

Kuvio 1. Vastaajien sukupuolijakauma

Kyselyyn vastanneista lähes 3/4 osaa oli naisia. Vastaajien painottumisella naisiin saattaa olla merkitystä kyselyn tuloksiin, sillä naiset tuntevat olonsa selvästi miehiä useammin turvattommaksi, joka voi olla myös syynä naisten aktiivisempaan vastaamiseen. Vuosien 2008 ja 2010 turvallisuuskyselyihin verrattuna naisten osuus miehiin verrattuna on kasvanut jonkin verran. Vuonna 2008 noin 2/3 vastaajista oli naisia ja v. 2010 naisten osuus oli 52 %.

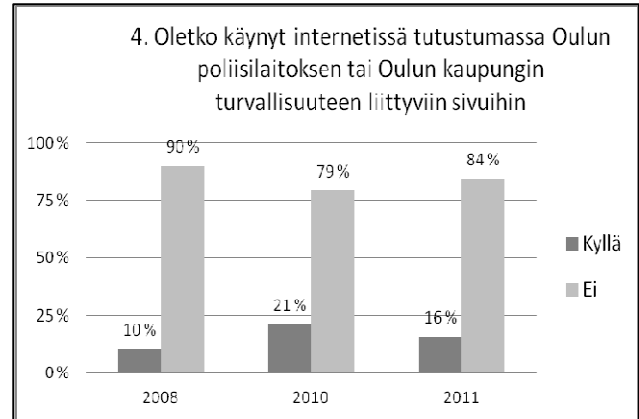
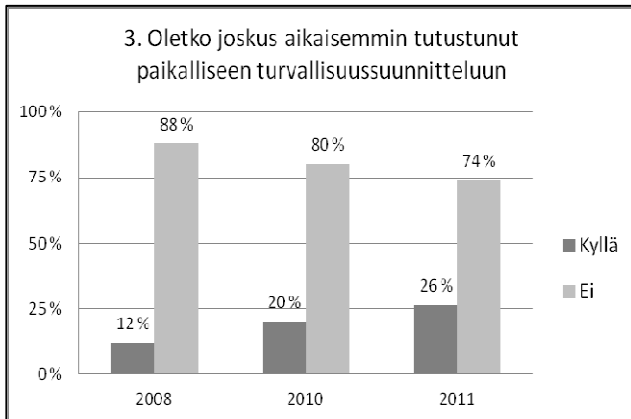
Kuvio 2. Vastaajien ikäjakauma

Vastaajien suurimmiksi ikäryhmiksi muodostuivat 46–64 (42,4 %) ja 30–45 (38,3 %) -vuotiaiden ryhmät. Reilut 16 % vastaajista kuului 18–29 -vuotiaiden ryhmään. Alle 18-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden osuus vastauksista jäi suhteellisen vähäiseksi. Ikäjakauma on melko samankaltainen aiemmin toteutettujen kyselyiden kanssa,

tosin 30–64 -vuotiaiden prosentuaalinen osuus vastaajista on jonkin verran lisääntynyt.

Kuviot 3-4. Vastaajien tietoisuus aiemmista turvallisuuteen vaikuttavista suunnitelmista

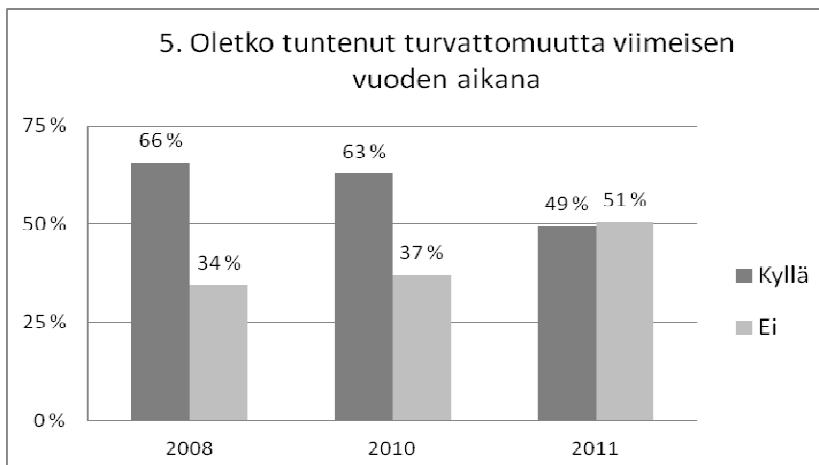

Suurin osa kyselyyn vastanneista ei ollut tutustunut aikaisemmin Oulun kaupungissa tehtyyn turvallisuussuunnitteluun. Oulun kaupungissa on tehty turvallisuuteen liittyvää suunnittelua Rikoksentorjuntasuunnitelman tai Turvallisuussuunnitelman muodossa vuodesta 2001 saakka. Paikalliseen turvallisuussuunnitteluun (kuvio 3) tutustuneiden määrä on kuitenkin tasaisesti kasvanut verrattuna aiempiin kyselyihin (v. 2008 12 % ja v. 2011 26 %). Oulun poliisilaitoksen tai Oulun kaupungin turvallisuuteen liittyviin nettisivuihin oli v. 2011 käynyt tutustumassa 16 % vastanneista, vastaavat prosentiosuudet olivat v. 2008 10 % ja v. 2010 21 %.

3. Turvallisuuden kokeminen

Seuraavilla kysymyksillä haluttiin kartoittaa vastaajien tunnetta liittyen turvallisuuteen sekä sitä, mistä turvattomuuden tunne on johtunut. Kyselyssä kysyttiin myös mitä toimenpiteitä ihminen on tehnyt turvattomuuden kokemisen jälkeen ja millaiseksi ihminen kokee turvallisuutensa nyt.

Kuvio 5. Turvattomuuden kokeminen

Kyselyssä kysyttiin ihmisten turvattomuuden kokemista viimeisen vuoden aikana. 49 % vastasi kokeneensa turvattomuutta (51 % ei ollut kokenut turvattomuutta viimeisen vuoden aikana). Turvattomuuden kokeminen näyttää vähentyneen selvästi vuosien 2008 ja 2010 kyselyistä.

Kuvio 6. Turvattomuuden kokeminen sukupuolen ja iän mukaan

2011		Oletko tuntenut turvattomuutta viimeisen vuoden aikana		2011		Oletko tuntenut turvattomuutta viimeisen vuoden aikana	
		Kyllä	En			Kyllä	En
Sukupuoli	Nainen	54 %	46 %	ikä	alle 18v	67 %	33 %
	Mies	36 %	64 %		18-29	63 %	37 %
yhteensä		49 %	51 %		30-45	51 %	49 %
					46-64	44 %	56 %
					yli 64v	62,5 %	37,5 %

Kyselyyn vastanneista naisista turvattomuutta oli kokenut viimeisen vuoden aikana 54 %, miehissä vastaava luku oli 36 %. Samaa kysymystä ikäryhmittäin tarkasteltaessa turvattomuutta oli kokenut yli 50 % vastaajista kaikissa ikäryhmissä pois lukien 46–64 -vuotiaat. Alle 18-vuotiaiden ja yli 64-vuotiaiden vastaajien vähäinen osuus kuitenkin heikentää kyseisten ikäryhmien osalta tulosten luotettavuutta. 18–29 -vuotiaista turvattomuutta kokeneiden suuri osuus verrattuna vanhempiin vastaajiin on kuitenkin huomattava. Kaikkiaan näyttäisi, että turvattomuuden kokeminen on yleisintä alle 30- ja yli 64-vuotiailla. Kuvioita tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon, että kaikki kyselyyn vastanneet eivät ilmoittaneet ikäänsä.

Kuviossa 7. esitetään syitä turvattomuuden kokemiseen. Vastaajilla oli mahdollisuus valita kyseisessä kysymyksessä useampi vaihtoehto.

Kuvio 7. Turvattomuuden kokemisen syyt

Turvattomuuden kokemisen suurimmaksi syyryhmäksi kyselyssä osoittautui katuväkivalta (noin 30 % valinnoista). Seuraavaksi suurimmaksi syyryhmäksi osoittautui lasten ja nuorten hätä sekä välittämisen/yhteisöllisyyden puute. Turvattomuuden kokemisen syyt ovat pysyneet hyvin samankaltaisina aiempiin kyselyihin verrattuna.

Muita syitä, joista turvattomuuden kokeminen oli aiheutunut, olivat yleisimmin liikenne, humalaiset/huumausaineiden käyttäjät, arvaamaton väkivalta sekä yksin liikkuminen, joista esimerkkeinä vastaajien kommentteja:

"huonosta pyörä/jalkateiden valaistuksesta ja valvonnan puutteesta niillä sekä ajoneuvojen ajamisesta ao. väylillä_ humalaisten ja agressiivisten ihmisten käytöksestä muita kaduilla kulkijoita kohtaan"

"Liikenteen huono suunnittelu ja autoilijoiden koventuneet asenteet"

"drunks approaching me while I'm out running or nordic walking_ it's VERY annoying. they are usually harmless_ but i was afraid on one occasion."

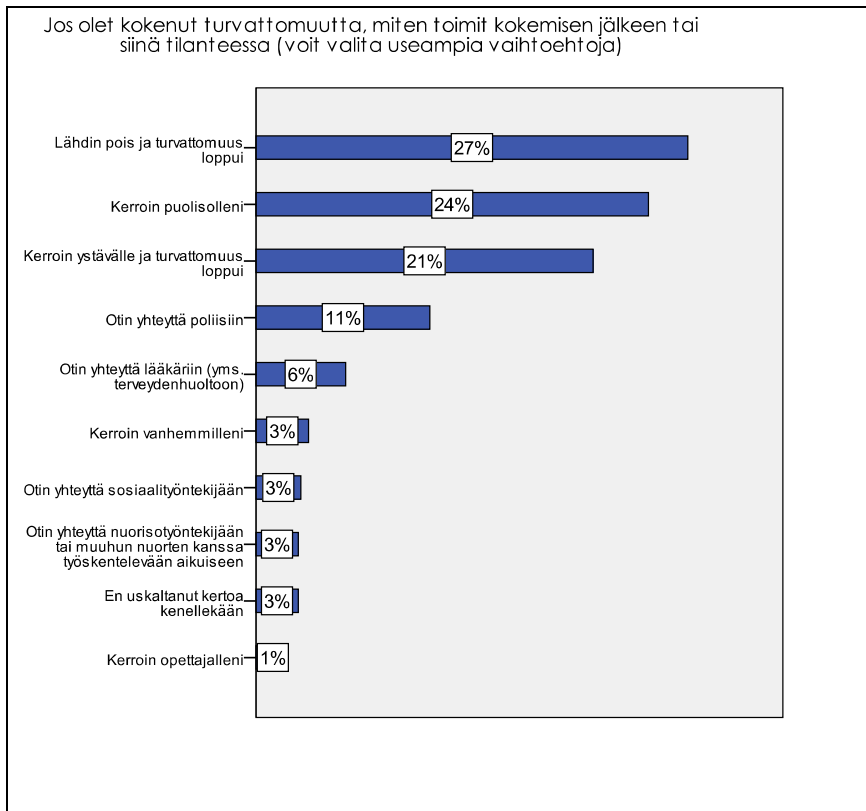
"Tuntuu turvattomalta kävellä yksin keskustasta kotiin illalla kun on hämärää_ bussit eivät kulje jne"

"Yksin liikkeellä ollessa tuntui siltä että jos jotain sattuisi_ kukaan ei auttaisi"

"Koteihin murtaudutaan_ kun asukkaat nukkuvat_ myös päiväsaikaan. On raiskauksia keskellä päivää ja ihmisiä tapetaan keskustassakin."

Päihteisiin ja väkivaltaan liittyvillä esimerkeillä on läheinen yhteys katuväkivaltaan ja pelkoon sen kohteeksi joutumisesta. Myös päihteisiin liittyvä häiriökäyttäytyminen lisää sen näkijässä turvattomuuden tunnetta.

Kuvio 8. Toiminta turvattomuuden kokemisen jälkeen

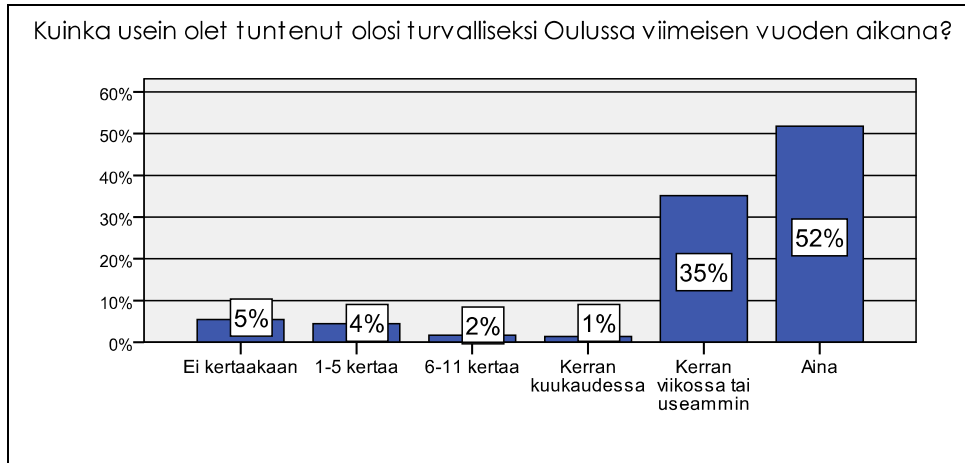

Kuvion 8. mukaan vastaajien keskuudessa suosituin tapa ratkaista turvattomuuden kokemistilanne oli lähteä tilanteesta pois (27 % valinnoista). Ratkaisu on ihmisille luonnollinen reaktio. Katuväkivallan kokemiseen liitettynä (katuväkivalta suurin turvattomuutta aiheuttanut tekijä, kuvio 7.) pois lähteminen on ihmiselle myös paras ratkaisukeino.

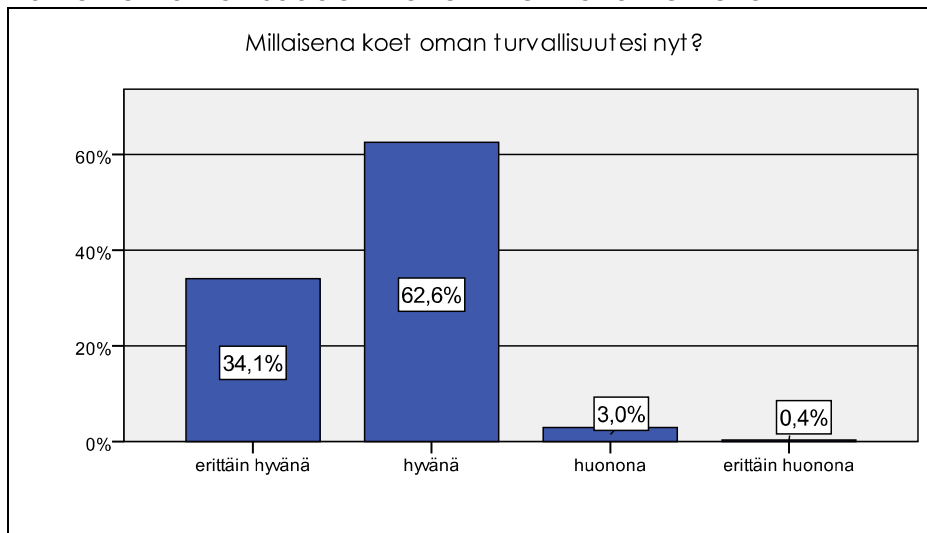
Seuraavaksi suosituimmat toimintatavat olivat kertoa tapahtuneesta puolisolle tai ystävälle (yhteensä 35 % valinnoista). Sen sijaan asiasta ei kerrottu vanhemmille tai otettu yhteyttä johonkin nuorten kanssa työskentelevään aikuiseen. Tämä selittyy vastaajien ikärakenteella, jossa suurin osa vastaajista kuului 18–64 -vuotiaiden ikäryhmään. Terveydenhuoltoon tai lääkäriin ei myöskään oltu yhteydessä.

Aiempiin kyselyihin verrattuna toimintatavat ovat pysyneet hyvin samankaltaisina. Vuoden 2011 kyselyssä oli mukana uutena vaihtoehtona ”kerroin puolisolteni” (24 % valinnoista).

Kuvio 9. Turvallisuuden kokeminen viimeisen vuoden aikana

Kuvio 10. Turvallisuuden kokeminen tällä hetkellä

Noin 87 % vastanneista kokee olonsa turvalliseksi aina tai kerran viikossa/ useammin, näistä olonsa tunsi turvalliseksi aina peräti 52 %. Vastajista lähes 97 % koki turvallisuutensa tällä hetkellä erittäin hyväksi tai hyväksi. Vastaukset ovat kaikkiaan erittäin positiivisia. Tulos on myönteinen myös siitä näkökulmasta, että vastaajat olivat joutuneet edellisissä kysymyksissä pohtimaan omaa turvattomuuttaan ja olivat siitä huolimatta luottavaisia turvallisuuteensa ja pitivät sitä vähintäänkin hyvänä tällä hetkellä.

Aiempiin kyselyihin verrattuna vuoden 2011 kyselyssä oli uusina vaihtoehtoina ”6-11 kertaa vuodessa” ja ”aina” (kuviossa 8.), ”aina” vaihtoehdon valitsi peräti 52 % vastaajista. Muutoin turvallisuuden kokeminen on jonkin verran lisääntynyt vuosien 2008 ja 2010 kyselyihin verrattuna.

Kuvioiden 9. ja 10. perusteella voitaneen todeta, että kyselyyn vastanneista valta osa on tuntenut olonsa turvalliseksi suurimman osan ajastaan viimeisen vuoden aikana. Tämä on hyvin myönteinen ja huomionarvoinen tulos.

4. Mielipiteitä paikallisesta turvallisuussuunnittelusta sekä turvallisuussuunnitteluun liittyvästä omasta turvallisuudesta

Seuraavilla kysymyksillä haluttiin kartoittaa vastaajien mielipiteitä Oulun turvallisuussuunnittelusta. Kyselyssä mukana olevat kysymykset on pyritty laatimaan siten, ettei vastaajalla ole tarvinnut olla tietoa Oulun turvallisuussuunnitelmasta. Edellä mainittuun liittyen haluttiin kartoittaa myös vastaajien omaa turvallisuutta niiltä osa-alueilta, jotka on jo huomioitu turvallisuussuunnitelmassa.

Kuvio 11. Turvallisuussuunnittelun tärkeys

Kuinka tärkeäksi koet seuraavat asiat?	ei lainkaan tärkeä (1)	(2)	(3)	(4)	erittäin tärkeä (5)
Oulun kaupunkiin tehdään turvallisuussuunnitelma	1,1 %	3,6 %	16,3 %	45,5 %	33,5 %
Mahdollisuudesta vaikuttaa tehtävään suunnitelmaan	2,5 %	9,1 %	38,1 %	36,1 %	14,1 %
Mahdollisuus saada tietoa valmiista suunnitelmasta	0,7 %	2,9 %	17,6 %	48,4 %	30,4 %
Mahdollisuuden olla mukana toteuttamassa turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä	2,0 %	10,7 %	37,4 %	37,2 %	12,8 %
Mahdollisuus saada tietoa turvallisuussuunnitelman seurannasta	1,6 %	5,1 %	29,2 %	42,4 %	21,7 %

Suuri osa (lähes 80 % vastaajista) piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä, että Oulun kaupunkiin laaditaan turvallisuussuunnitelma. Mahdollisuutta vaikuttaa turvallisuussuunnitelmaan piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä noin puolet vastaajista. Tiedonsaantia valmiista suunnitelmasta piti erittäin tärkeänä tai tärkeänä valtaosa (noin 79 % vastaajista). Mahdollisuudesta olla mukana toteuttamassa toimenpiteitä, jotka edistävät turvallisuutta piti 50 % vastaajista erittäin tärkeänä tai tärkeänä. Turvallisuussuunnitelman seurannasta saatavaa tietoa piti tärkeänä noin 64 % vastanneista. Aiempiin kyselyihin verrattuna tulokset ovat samansuuntaisia, vaikkakin tärkeänä tai erittäin tärkeänä turvallisuussuunnitteluun liittyviä kysymyksiä pitävien vastaajien osuus on jonkin verran laskenut.

Oulun turvallisuussuunnitelman tekemistä pidetään siis tärkeänä, suunnitelmasta ja sen seurannasta halutaan saada tietoa. Halukkuutta vaikuttaa suunnitelman sisältöön ja olla mukana edistämässä turvallisuutta löytyy noin puolelta vastaajista.

Kuvio 12. Erityisesti huolestuttavat asiat oman turvallisuuden kohdalla

Mitkä seuraavat asiat huolestuttavat sinua erityisesti oman turvallisuutesi kohdalla?	en lainkaan huolestunut (1)	(2)	(3)	(4)	erittäin huolestunut (5)
Kodin tapaturmiin liittyvät asiat	10,4 %	24,9 %	38,1 %	20,4 %	6,0 %
Liikenteeseen liittyvät asiat	2,0 %	6,9 %	24,2 %	45,0 %	22,0 %
Päihteet (esim. alkoholi ja huumeaineet)	6,5 %	9,6 %	20,7 %	36,3 %	27,0 %
Perhe- ja lähisuhdeväkivalta	28,8 %	14,7 %	20,6 %	22,5 %	13,4 %
Nuorten syrjäytyminen	3,7 %	6,3 %	19,1 %	39,0 %	31,9 %
Lapsiin liittyvät asiat	3,3 %	6,4 %	19,5 %	36,0 %	34,7 %
Ihmisten välinpitämättömyys turvallisuutta kohtaan	1,1 %	3,2 %	22,1 %	41,0 %	32,6 %
Kadulla tapahtuva väkivalta	1,8 %	7,8 %	20,9 %	34,9 %	34,7 %

Kuviossa 12. esitellään kyselyyn vastanneiden kokemuksia heitä erityisesti huolestuttaneista asioista oman turvallisuuden kohdalla. Erittäin huolestuneita tai huolestuneita vastaajat olivat seuraavista asioista: **ihmisten välinpitämättömyys** (n. 74 %), **lapsiin liittyvät asiat** (n. 71 %), **nuorten syrjäytyminen** ja **kadulla tapahtuva väkivalta** (molemmat n. 70 %), **liikenteeseen liittyvät asiat** (67 %) ja **päihteet** (n. 63 %). Vähiten huolestuneita tai erittäin huolestuneita vastaajat olivat **kodin tapaturmiin liittyvistä asioista** (26,4 %) sekä **perhe- ja lähisuhdeväkivallasta** (n. 36 %).

Oman turvallisuuden kohdalla vastaajat ovat erityisesti huolestuneet ihmisten välinpitämättömyydestä, lapsiin liittyvistä asioista, nuorten syrjäytymisestä ja kadulla tapahtuvasta väkivallasta. Prosentuaalisesti eniten huolestuttavat asiat ovat hyvin lähellä toisiaan (n. 70 %). Liikenteeseen liittyvät asiat ovat jokaista ihmistä lähellä ja omassa kokemuspöyrissä, joten niiden nouseminen huolenaiheeksi on siten luonnollista.

Aiempiin kyselyihin verrattuna huolestuneiden tai erittäin huolestuneiden osuudet eniten huolestuttavissa asioissa on tippunut edellisten kyselyiden n. 80 prosentin osuuksista n. 70 prosenttiin. Prosenttiosuuksien muuttuminen voi johtua kyselyalustan vaihtumisesta, tuoreimmassa kyselyssä vastaajat asettivat vastauksensa vapaasti janelle, josta valinta muutettiin numeeriseksi analysointivaiheessa. Aiemmissa kyselyissä myös huolestuttavien asioiden järjestys oli hieman erilainen, tosin prosenttiosuuksia verrattaessa erot ovat olleet pieniä. Myös vähiten huolestuttavat asiat ovat pysyneet samoina aiempiin kyselyihin verrattuna.

Mielenkiintoinen tulos on se, että enemmistö ei ole huolissaan perhe- ja lähisuhdeväkivallasta, vielä vähemmän heitä huolettaa kodin tapaturmat. Tilastojen mukaan ihmisiä kuitenkin kuolee vuosittain enemmän kodin ja vapaa-ajan tapaturmien seurauksena (vuosittain n. 2100 henkeä), kuin esimerkiksi liikenteessä (vuonna 2010 liikenteessä kuoli 270 henkilöä). Tulos on ymmärrettävää siltä kannalta, että yleensä tutusta ympäristöstä ei osata olla huolissaan kun taas tuntemattomammista asioista huolestutaan herkemmin. Vähäinen huolestuminen perhe- ja lähisuhdeväkivallasta on mielenkiintoista kyseiseen aiheeseen liittyvien tutkimusten valossa, sillä niiden mukaan noin viidennes avo- tai avioliitossa elävistä naisista on kokenut väkivaltaa.

Seuraavassa on koottu vastaajien kommentteja siitä, mitkä asiat erityisesti huolestuttavat oman turvallisuuden kohdalla:

"Ihmisten puuttumattomuus ympärillä vallitseviin tapahtumiin ja tilanteisiin. Ei puututa vaikka nähdään että toista ihmistä kohdellaan kaltoin."

"Yksinasuvien vanhuksien turvallisuus !"

"random drunks everywhere_ pretty much all the time. in other countries you can be arrested for public intoxication_ doesn't seem to be that way in Finland."

"Kadun ja teiden turvallinen valaistus. Ts. valoa riittävästi ja varsinkin hämäriin paikkoihin"

"ihmisten asenteet toisia kohtaan. välittämistä ei ole läsnä. erityisesti osa nuorista ihmisistä elää holtitonta elämää ja luovat pelon tunnetta. "

"tämä sisältyy muihin kohteisiin_ mutta mainitsen sitä vielä erikseen: päihtyneiden ihmisten kokoontumispaikat (keskusta iltaisin_ erityisesti viikonloppuisin_ rannat kesäisin) tuntuvat turvattomilta_ erityisesti kun poliisi liikkuu siellä hyvin harvoin ja silloin autolla - fyysinen läsnäolo (kävely_ pyörä) toisi enemmän turvallisuutta"

"Olen erittäin huolestunut siitä_ että pelastustoimi sekä poliisi kärsivät resurssien/rahoituksen puutteesta. Pelastustoimenpiteet saattavat viivästyä resurssien puutteen takia. Kasvavalla Oulun seudulla pitäisi lisätä pelastustoiminnan resursseja."

"Olen huolestunut siitä_ että ihmiset itse luovat turvattomuuden tunnetta lietsomalla pelkoa erilaisia ihmisryhmiä kohtaan_ jaottelemalla ihmisiä roskasakkeihin ja hyviin porukoihin. Turvallisuuden tunne on korvien välissä. Väkivallatonta ilmapiiriä voitaisiin kehittää muun muassa siitä näkökulmasta_ että luovuttaisiin ne-me-ajattelusta ja ryhdyttäisiin yksinomaan puhumaan meistä. Ajateltaisiin_ että ollaan tässä kaikki saman kelkan kyydissä_ puolustettaisiin toisiamme_ vähäosaisuutta ja heikossa asemassa eläviä. Ei ole olemassa roskasakkia_ meissä on saman verran ihmisyyttä kaikissa."

Kuvio 13. Väittämiä Oulun turvallisuussuunnitelman painopistealueista.

Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?	täysin eri mieltä (1)	(2)	(3)	(4)	täysin samaa mieltä (5)
Minua häiritsee julkisten paikkojen epäsiisteys (roskat, töhryt yms.)	1,4 %	6,0 %	16,5 %	43,2 %	33,0 %
Julkisten paikkojen kameravalvonnan lisääminen lisää turvallisuuttani	4,1 %	7,6 %	21,9 %	36,9 %	29,5 %
Kotini turvallisuus on kunnossa ilman ulkopuolelta saatua tietoa	3,0 %	12,5 %	33,0 %	33,6 %	17,9 %
Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on sitä kokeneen oma asia, eikä ulkopuolisten tulisi puuttua siihen	51,5 %	32,9 %	9,0 %	4,3 %	2,2 %
Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt Oulussa	0,7 %	2,6 %	29,1 %	40,8 %	26,8 %
Naapurin ja toisten ihmisten huomioiminen tulisi nostaa kunniaan	0,3 %	0,5 %	12,0 %	40,8 %	46,4 %
Asukkaiden omalla toiminnalla voidaan vaikuttaa merkittävästi kaupungin turvallisuuteen	0,2 %	1,6 %	10,3 %	44,5 %	43,4 %

Vastaajat olivat lähes yksimielisiä siitä, että asukkaiden omalla toiminnalla voidaan vaikuttaa merkittävästi kaupungin turvallisuuteen (88 % vastaajista). Aiemmissa kyselyissä vastaava luku oli vuosina 2008 ja 2010 82 %. Yksilön omalla toiminnalla on merkittävä vaikutus turvallisuuden kehittämiseen myönteiseen suuntaan ja siten myös asukkaiden yhteinen ja omaehtoinen toiminta turvallisuuden edistämiseksi on tärkeää koko yhteisön kannalta.

Naapurien ja toisten ihmisten huomioon ottamisesta suurin osa oli samaa/täysin samaa mieltä väitteen kanssa (87 % vastaajista), aiemmissa kyselyissä vastaavat luvut olivat 2008 88 % ja 2010 83 %. Toisten ihmisten huomioimiseen on tämänkin kyselyn mukaan syytä kiinnittää huomiota.

Lähes yksimielisiä oltiin myös siitä, että perhe- ja lähisuhdeväkivalta ei ole sitä kokeneen oma asia ja että ulkopuolisen tulisi puuttua siihen (n. 84 % vastaajista). Aiemmissa kyselyissä vastaavat luvut olivat 2008 94 % ja 2010 80 %. Huomionarvoista on se, että kuviossa 12. perhe- ja lähisuhdeväkivallasta ei oltu huolestuneita. Perhe- ja lähisuhdeväkivallastaan puuttumista pidetään kuitenkin tärkeänä kuvion 13. perusteella. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan osalta tulokset ovat pysyneet samanlaisina edellisiin kyselyihin verrattuna.

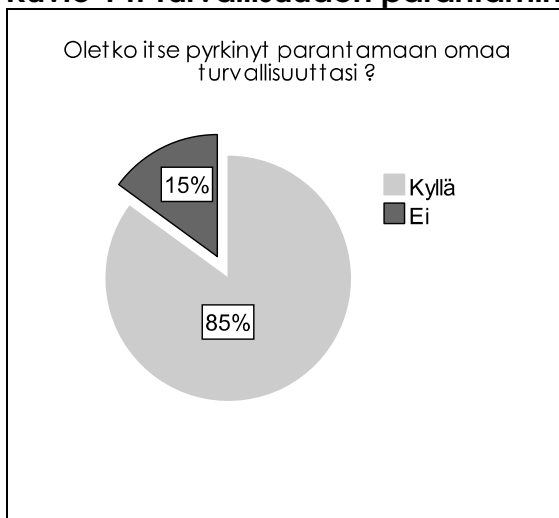
Julkisten paikkojen epäsiisteys häiritsee vastaajien enemmistöä (76 % vastaajista). Samansuuntainen tulos on saatu myös aiemmissa kyselyissä (esim. 2008 74 % ja 2010 67 %). Viime vuosien aikana mediassa olleen keskustelun perusteella ei ole yllättävää, että lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt suuren osan mielestä (68 % vastaajista). Lasten ja nuorten pahoinvointiin liittyen vastaukset ovat pysyneet samanlaisina edellisiin kyselyihin verrattuna.

Julkisten paikkojen kameravalvonnan lisääminen lisäisi turvallisuutta 66 % mielestä. Aiemmissa kyselyissä tätä mieltä on ollut v. 2008 63 % ja v. 2010 62 %. Kotia piti turvallisena (ilman ulkopuolisen tiedon tarvetta,) hieman yli puolet vastaajista (51,5 %), mikä on osittain ristiriitaista kotitapaturmien määrään verrattuna. Aiemmissa kyselyissä vastaavat luvut ovat olleet hieman alle 50 %.

5. Vastaajan pyrkimykset parantaa turvallisuutta

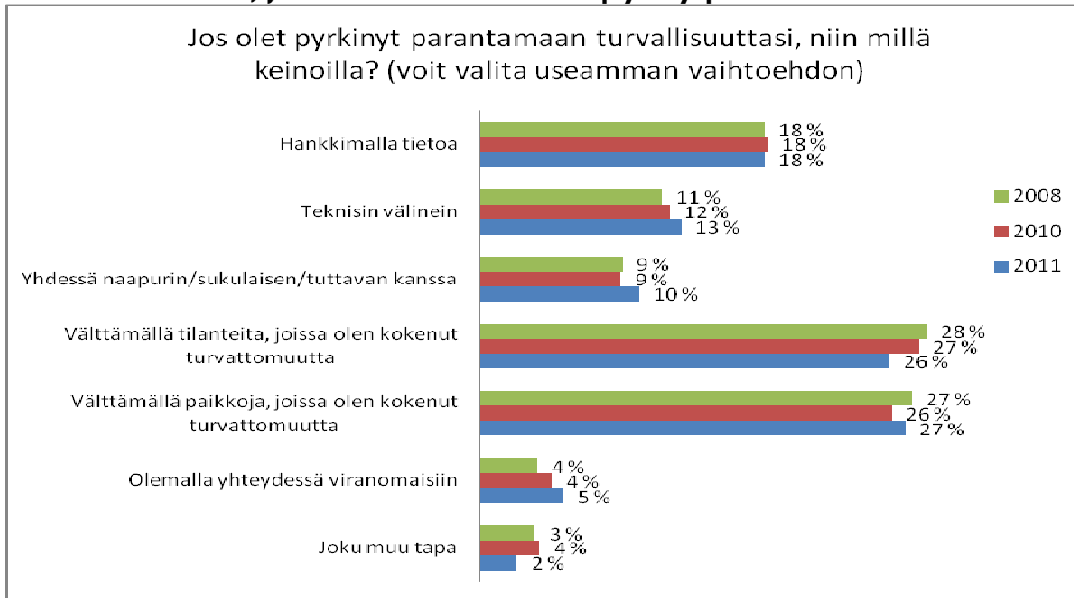
Seuraavilla kysymyksillä haluttiin kartoittaa vastaajien halukkuutta parantaa omaa turvallisuutta omalla toimellaan. Samassa haluttiin kartoittaa niitä keinoja, jolla vastaaja on omaa turvallisuuttaan parantanut sekä halukkuutta osallistua yhdessä asuinalueen muiden tai viranomaisten kanssa turvallisuuden parantamiseen.

Kuvio 14. Turvallisuuden parantaminen omalla toiminnalla

Valtaosa vastaajista (85 %) oli pyrkinyt parantamaan omaa turvallisuuttaan omilla toimilla. Tämä on myönteinen tulos tarkasteltaessa yksilön vastuuta omasta turvallisuudestaan. Aiempiin kyselyihin verrattuna vastausosuudet ovat pysyneet hyvin samankaltaisina (v. 2008 88 % ja v. 2010 87 %).

Kuvio 15. Keinot, joilla turvallisuutta on pyritty parantamaan

Vastaajien keskuudessa korostui tilanteiden ja paikkojen välttäminen, joissa on kokenut turvattomuutta (yhteensä 55 % valinnoista). Sama korostuneisuus näkyi kysymyksessä, jossa kartoitettiin niitä toimenpiteitä mitä henkilö on tehnyt kokiessaan turvattomuutta. Tiedon hankkiminen nousi kolmanneksi keinoksi turvallisuuden parantamisessa (18 % valinnoista). Tekniset välineet tulivat seuraavana (13 % valinnoista) ja yhteistyö naapurin/sukulaisen/tuttavan kanssa oli lähes yhtä suosittua (10 % valinnoista). Yhteyden ottamista viranomaiseen käytti vastaajista hyvin pieni osa. Viranomaisella on neuvontavelvollisuus omaan toimialaansa liittyvissä asioissa. Aiempiin kyselyihin verrattuna vastaukset ovat pysyneet lähes täysin samanlaisina.

Muita käytettyjä tapoja vastaajat esittivät seuraavasti:

”en liiku iltaisin yksin ja laitan kodin ovet lukkoon. En avaa ovea tuntemattomille, valaistuksella. ”

”Pitämällä puhelimen sitä paremmin valmiudessa_ mitä turvattomammalta tilanne tuntuu”

”Pyöräillessä pyörän lampun käytöllä ja kaiken kaikkiaan ulkona liikkuessa heijastinta käyttämällä”

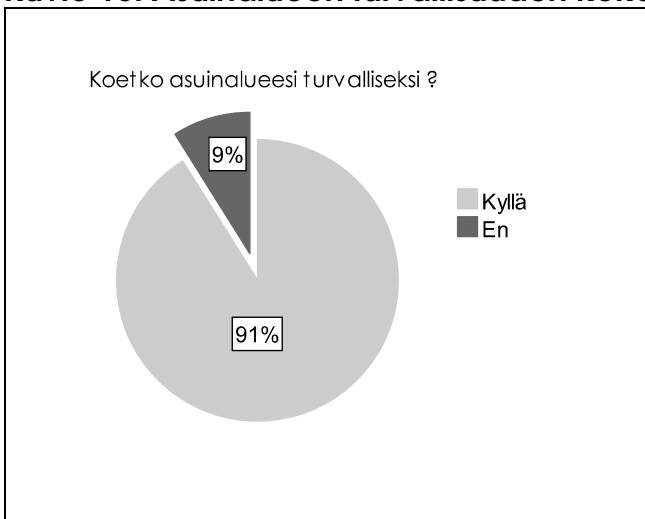
” Hälytyslaitteet kotona_ pelastussuunnitelman tekeminen tulipaloja varten_ tilanteiden ennakointi lasten kanssa”

”try not to exercise outdoors late at night_ even though later times would be my preference because of my schedule.”

”went to self-defence course”

Asuinalueen turvallisuuden parantaminen

Kuvio 16. Asuinalueen turvallisuuden kokeminen

Merkittävä osa vastaajista koki oman asuinalueensa turvalliseksi (91 % vastanneista). Kyselyssä kysyttiin keinoja turvallisuuden parantamiseksi vastaajien asuinalueilla. Erilaisia ehdotuksia keinoiksi saatiin yhteensä 358 kpl, joista suurin osa liittyi liikenneturvallisuuden parantamiseen ja asuinalueen valvontaan eri keinoin. Vastauksista on poimittu sellaiset ehdotukset, jotka edustavat ehdotuksissa painottuneita näkemyksiä:

“Liikenneturvallisuutta parantamalla. Oululainen liikennekulttuuri ei huomioi lainkaan kevyttä liikennettä_ mikä aiheuttaa useita vaaratilanteita risteysissä.”

“ Liikennevalvonta_ autot ajavat talon ohi selvää ylinopeutta_ varsinkin öisin. Risteykseen pitäisi saada liikenneympyrä ja kadulle asutuksen läheisyyteen paremmat hidastetöyssyt.”

“Korttelipoliisi olisi hyvä olemassa”

“vartiointi autojen päivystys alueella”

“valvontarinki iltaisin ehkä viikonloppuisin”

“Poliisin partioinnin lisääminen. Päihteiden väärinkäyttäjien ohjaaminen/pakottaminen hoitoon. Muuttaminen alueelta”

“katuvalaistus”

“ainakin se olisi tärkeää että samalle alueelle ei rakennettaisi vuokrataloja _vaan sopivassa suhteessa omistus-asuntojen kanssa.”

"Koirat ja koiranomistajat kuriin. Koirien määrää tulisi vähentää. Pururadoille ympärivuotinen kielto koirien ulkoiluttamiselle. Koirien irtipitämiseksi tulisi määrätä ankarat sanktiot. Koiravero. Koirille erilliset ulkoilutusreitit."

"Kunnon valot pyörätien varteen_ nyt liian hämärää."

"Lisäämällä yhteistyötä eri toimijoiden välillä_ vastuuttamalla kansalaisia_ tiedon lisäämistä ja avointa dialogia eri instansseissa"

"Puuttumalla nopeammin ja tehokkaammin häiriöihin_ joita humalaiset ja huumeita käyttäneet aiheuttavat julkisilla paikoilla kuten kaduilla sekä kaupoissa_ pankeissa yms."

" Huumemiehille rangaistukset auto- ja pyörävarkauksista. Nyt ovat välinpitämättömiä ja tekevät mitä lystävät. "

"Asuinalueellani on hyvin monessa kodissa yksityisen turvallisuusfirman hälytysjärjestelmät käytössä. uskon sen lisäävän asuinalueen turvallisuutta. "

"Huolehtimalla siitä että maahanmuuttajat_ niin aikuiset_ lapset kuin nuoretkin_ sopeutuvat hyvin ympäröivään yhteiskuntaan."

"Siistimällä läheisten kerrostalojen ympäristöä. Purkamalla ruma 70-luvun ostoskeskus ja rakentamalla kauniimpi tilalle. Kiinnittämällä huomiota esteettisyyteen ja yhteisöllisyyteen. 'Kylämäisyyden' lisääminen."

"Tuntemalla (=tiedostamalla ystävällisesti) naapurit ja juttelemalla ympärillä olevien ihmisten kanssa."

"security patrols"

"Grills in public places specially near children playgrounds make unsafe conditions for them. specially because most of them are open and hot woods there prevents us to let kids play there during weekend that is the best time for them to play there. Also using alcohol in this places in front of kids is not good. so it is better to separate these grills from playgrounds."

"more street lights"

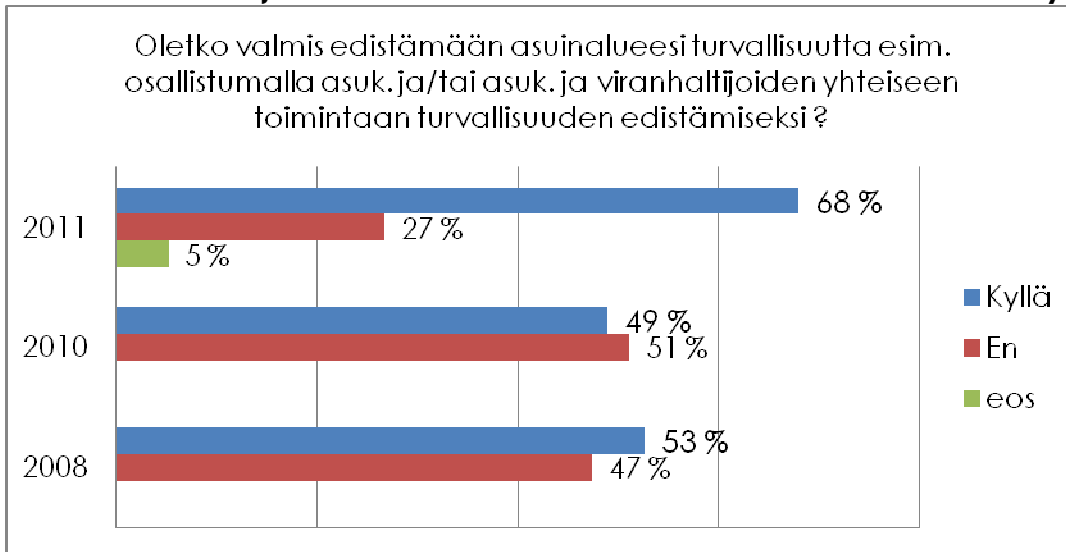
"Traffic planning_ especially to protect children"

"help each other. take care the area"

"More light in the street. More places for teenagers to spend free time in the evening."

Yhteinen toiminta turvallisuuden parantamiseksi

Kuvio 17. Vastaajan halukkuus edistää asuinalueensa turvallisuutta yhteistyöllä

* eos vaihtoehto mukana ainoastaan vuonna 2011

Lähes 70 % vastaajista olisi valmis parantamaan asuinalueensa turvallisuutta yhdessä asukkaiden tai viranhaltijoiden kanssa. Aiempiin kyselyihin verrattuna halukkuutta yhteistoimintaan turvallisuuden edistämiseksi näyttäisi löytyvän selvästi enemmän. Kyselyssä kysyttiin myös, millaista yhteistä toimintaa vastaaja toivoisi asuinalueelleen turvallisuuden parantamiseksi. Vastauksia saatiin 192 kappaletta.

Seuraavaan on poimittu esimerkkeinä sellaisia vastauksia, jotka edustavat enemmistöä vastauksista:

”Asukastuvan_ kyläläisten yhteisen olohuoneen!!! ”

”Lisää rentoja ja vapaita yhteisöllisiä tapahtumia ja ihmisten ympäristön haltuunottaminen.”

”Monenlaista asukkaita kiinnostavaa toimintaa_ joka kehittää myös ihmisten henkistä elämää ja antaa erilaisia virikkeitä ja mahdollisuuksia monimuotoiseen toimintaan.”

”Aluetoimikunta toimii jo ja olen toiminnassa mukana.”

”vaikka teemapäivä/tapahtumapäivä alueen sisällä_ jossa poliisi ja asukkaat makkaranpaistossa_ juttelemassa_ kohtaamassa - asukkaat tutummiksi keskenään ja poliisi kertoisi esim. partioinnistaan yms yms”

”En erityisesti mitään_ sillä en koe aluetta turvattomaksi.”

”Aikapankki-tyyppistä palvelusten ja tavaroiden vaihtamista. Yhteistä toimintaa_ esimerkiksi ulkoilualueiden ja puistojen kunnostusta ja siivousta talkootyönä.”

"asuinalueeni on turvallinen mutta tarvittaessa voisin osallistua asuinalueeni turvallisuuteen."

"Vanhemmat huolehtisivat lapsien kotiintuloajoista_ noudatettaisiin kaupungin suosittelimia aikoja. Asukasvartiointirinki."

"Keskustelutilaisuuksia asuinalueen kehittämistä ja turvallisuuteen liittyvistä asioista."

"Tiedon välitystä_ olisi ryhmä joka koostuisi eripuolella asuinalueella asuvista henkilöistä. Heille voisi sähköpostilla_ tai tekstiviestillä_ ilmoittaa asuinalueella koskevista turvallisuus uhista. Nämä ryhmän jäsenet ottaisivat asian hoitaakseen eteenpäin. Esimerkiksi vaikka puun kaatuminen tielle_ kuka tietää mihin tällaisesta asiasta ilmoitetaan?? Mutta kun olisi tiedossa että tämä kyseinen ryhmä hoitaa asian niin voisi heille ilmoittaa. Tai pyörävarkaus_ tai kadonnut lemmikkieläin... tms. :) (kadonnut lemmikkieläinkin voi olla turvallisuusuhka)"

"Eri toimijoiden yhteistyötä_ jota varmaankin jo tehdään (asukastuvat/asukas yhdistykset koulut poliisi muut toimijat alueella esim. yritykset/kauppiat)"

"asukastupatoiminta on hyvä_ mutta se tavoittaa vain aktiivisimmat - alueelle enemmän kulttuurien kohtaamistapahtumia - vartiointirinki - talkootoimintaa_ johon 'pakko' osallistua. Ihmiset tulevat tutuiksi toisilleen ja se tuo turvallisuuden tuntua"

"First aid teaching to kids"

" I think school buildings should be opened till late evening than children can have much more activities there: in music classes_ in sporthall_ just in recreation area inside. Schools should be as a natural club for young people"

"More co-operation"

"authority presence"

"sports"

6. Vapaa sana

Kyselyn viimeinen kysymys oli varattu vapaalle sanalle, palautteelle tai muille asioille kyselyn aiheeseen liittyen. Palautetta tuli yhteensä 156 kappaletta. Seuraavassa poimintoja, jotka edustavat palautteen yleistä linjaa:

”poliisien tulisi näkyä huomattavasti enemmän katukuvassa myös keskustan ulkokuopuolella”

”Vaikka en ole kokenut turvattomuutta Oulussa_ jotenkin vaistomaisesti välttelen Toppilassa_ Rajakylässä. Puolivälinkankaalla ja Kaukovainiolla liikkumista_ sillä olen kuullut_ että ne ovat turvettomimpia alueita Oulussa. Keskustaa en koe kovinkaan turvattomaksi_ paitsi ehkä viikonloppuöisin baarien edustalla saattaa olla sellaista porukkaa_ joka voi haastaa riitaa.”

”Kaupungin vuokra-asuntojen keskittäminen aiheuttaa slummeja! Kaikki tietävät sen mutta kukaan ei uskalla sanoa sitä ääneen.”

”On surullista havaita katukuvassa ahdistuneita_ onnettomia ihmisiä. Heidän osuus Oulussa on lisääntynyt. Samoin tuulijajoilla olevia lapsia ja nuoria_ tämän heijastelee heidän lähiperheen puutteenalaista elämää. Missä ovat matalankynnyksen perhepalvelut? Entä riittävät mielenterveyspalvelut? Työelämässä kiivastahtinen_ vain päivästä toiseen selviytyminen toiminta ja tuottavuusajatteluun keskittyvä toimintatapa on lisääntynyt 2000 luvulla. Kuinka kauan ihmiset voivat/on syytä jaksaa? Riittävän korkea hyviin arvioihin(=ihmisen tinkimättömän arvon takaaminen)sekä myönteisyyteen perustuvalla ajattelulla ja toimintatavalla ei ole enää sijaa. Ihmisen kunnioittaminen ja huomioiminen sekä tätä kautta hyvinvoinnin lisääntyminen tuo hyvät palvelut_ jolloin palveluiden käyttäjät saavat kokea kuulluksi tulemista ja tätä kautta tulee turvallisuuden tunnetta. Kiireinen_ liian suuren työkuorman alla toimiva työntekijä ei voi jaksaa eikä voi vaatia. Kokemukseni on_ että työntekijät lähellä asiakkaita yrittävät parhaansa_ mutta työkuorma on liian iso.”

”Paremminkin toimiva bussiliikenne lisäisi turvallisuutta nimenomaan iltaisina.”

”Lisää poliiseja ja vartijoita”

”Oulussa on paljon asuinalueita ja katuja joissa on huonot valaistukset. Ja varsinkin naisena olen kokenut sen turvattomaksi.”

”Suurimmat turvallisuusuhat maassamme ja Oulussa ovat köyhyys ja siitä seuraava vähempiosaisten syrjäyttäminen. Erityisesti lasten ja nuorten pitäisi saada nähdä elämä ja tulevaisuus mielekkäänä. Resursseja tulisi siten ohjata perusopetukseen ja sen jälkeiseen koulutukseen sekä nuorten työllistymiseen. Oulun pitäisi vastuullisesti tarjota kesätyöpaikka esimerkiksi kahdeksi viikoksi jokaiselle koululaiselle ja opiskelijalle.”

"Lapsiin ja nuoriin. Varsinkin nuorille 10- 17 vuotiaille tarvittaisiin paikka jossa kokoontua jolloin moni ilkivalta jäisi tekemättä ja monen muun ei tarvisi pelätä nuorisojoukkoja."

"Roskaaminen_ toisen omaisuuden vahingoittaminen ja varastaminen_ vandalismi ja pahoinpitelyt ovat valitettavasti jo ns normaalia elämää_ jotka pitää saada vähenemään. Ehdotan kovempia tuomioita_ kuten julkisuutta_ näkyvää yhteiskuntapalvelua ja tuntuvia sakkoja_ mutta ennen kaikkea järjestysvallan nopeaa toimintaa. Hyssyttely ei auta!"

" Hyvä että kyselyssä turvallisuuden suhteen painottuivat henkinen turvallisuus sekä lähisuhteturvallisuus. Usein turvallisuusriskejä lähdetään hakemaan kuntalaisesta kaukana olevista asioista esim. teollisuuden tai liikenteen aiheuttamista poikkauksellisista riskeistä tai muista hyvin poikkeuoloista säteilyn tms. vaaran suhteen."

"Niin kuin aikaisemmin viittasin poliisin voimavaroihin tulisi saada lisää resursseja eikä niitä suinkaa tulisi leikata. Alkoholien ja huumeitten väärinkäyttäjät suurin riskitekijä kaupunkilla. Liikenteessä erittäin suurta piittamattomuutta toisia autoilijoita kohtaan. Useassa maassa asuneena voin todeta suomalaisten oleva itsekkäitä ihmisinä ja usein vain ajattelevan omaa etuaan_ josta juontavat monet tämän maan käytösongelmista ja jotka heijastuvat liikenteeseen ja käyttäytymiseen toisia kohtaan_ ja lieventävänä asiana suomessa pidetään sitä kun joku oli humalassa!"

"Mielestäni tällaiselle tavalliselle ihmiselle Oulu on ihan turvallinen paikka alueilla_joissa enemmän ihmisiä ja kun itse ei haasta riitaa. Puistot ovat pimeällä pelottavia_mutta itsehän voi niihin menemistä silloin välttää. Esille pitää nostaa se_että jokaisen on reagoitava_jos näkee lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa tai muuta rajua kohtelua"

"Turvallisuus- ja yhteisöllisyysajattelun herättäminen riittävän pienissä_ asuinaluekohtaisissa kokoonpanoissa."

"Oulu is rather peaceful city to live"

"Finland is an amazing country! Hölökyn kölöky!"

"It is difficult to get involved with these issues when you are a foreigner in Finland."

"Will be great to have more information in English."

"Pyhäjoki nuclear power plant license should be cancelled!"

"I basically think Finland is very safe country in general. But recently the murder happened in Tampere to a chinese lady concerns me_ especially when we think that the case has not been closed after such long time. I really hope this is only very exceptional case."

7. Yhteenveto

Kyselyn perusteella voitaneen todeta, että valtaosa kyselyyn vastanneista kokee olonsa tällä hetkellä turvallisiksi. Vastaajat ovat tietoisia tapahtumista ympäristössään ja luonnollisesti ikävät tapahtumat aiheuttavat huolta omasta mutta myös lähimmäisten turvallisuudesta. Sanallisessa palautteessa korostui myös yhteisöllisyyden kehittämisen tarve, johon esitettiin erilaisia keinoja. Erityisen myönteisenä voidaan pitää sitä, että asukkaat ovat kyselyn perusteella entistä valmiimpia lähtemään myös itse mukaan turvallisuutta parantavaan toimintaan.

Yksittäiset teemat, jotka saivat vastaajilta tilaa vapaissa vastauskohdissa, olivat liikenne, valaistus, poliisin näkyminen, vartioringit ja rikokset sekä lapset ja nuoret. Painotukset vapaissa vastauksissa ovat pysyneet samankaltaisina vuosien 2008 ja 2010 kyselyihin verrattuna.

Liikenteestä vastaajia puhuttivat erityisesti liikenteen solmukohdat, ylinopeudet asuinalueilla sekä mopoilijoiden ja pyöräilijöiden ajaminen jalkakäytävillä, myös puutteellinen valaistus tuli esiin lukuisissa kommentteissa. Poliisin tai vaihtoehtoisesti vartijoiden näkymistä kaupunkikuvassa toivottiin enemmän ja erityisesti jalkautuneena ihmisten keskelle, niin keskustassa kuin asuinalueillakin.

Vartiorinkejä ja aluevalvontaa pidettiin hyvänä asukkaiden järjestämänä toimintamuotona ja niitä haluttiin sellaisille alueille, joissa niitä ei ollut vielä toiminnassa. Rikoslajeista oltiin erityisen huolestuneita väkivallasta ja siihen liittyen pelkoa aiheuttivat kadulla tapahtuvat väkivallan teot. Huolestuneisuus väkivallasta aiheutti pelkoa yksin liikkumisen suhteen erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin. Omaisuusrikoksista koteihin ja irtaimistoon kohdistuvat murrot ja varkaudet aiheuttivat huolta. Lasten ja nuorten lisääntyneestä pahoinvoinnista oltiin huolestuneita ja heidän olonsa helpottamiseksi haluttiin kaupungin keskittävän toimenpiteitä.

Kyselyssä esiin nousseet teemat palvelevat hyvin Oulun turvallisuussuunnittelutyötä, mutta ovat myös avuksi Oulun kaupungin viranhaltijoiden työssä turvallisuuden kehittämiseksi laajalla sektorilla kaupungissa. Kyselyn perusteella viestintä on turvallisuussuunnitelman yhteydessä erittäin tärkeää. Tiedottamiselle turvallisuussuunnittelun eri vaiheista on selkeä tilaus vastaajien keskuudessa.

Kyselyssä ei ole korostunut pelkästään viranomaisten rooli toteuttaa turvallisuutta edistäviä toimenpiteitä, vaan esille nousi myös vastanneiden halukkuus olla mukana toimenpiteissä. Turvallisuussuunnitelman tekemistä Ouluun pidetään tärkeänä ja sen tekemisestä, seuraamisesta ja toteuttamisesta ollaan kiinnostuneita.

Vuosina 2008 ja 2010 toteutettuihin kyselyihin verrattuna positiivisesti erottui turvattomuutta kokeneiden määrän väheneminen sekä lisääntynyt halukkuus toimia oman asuinalueen turvallisuuden kehittämiseksi. Muutoin vastaukset olivat hyvin samankaltaisia edellisvuosiin verrattuna.